

יוסף חסדי ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דרס"ף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל"י)
 העלוך לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

"נאה דורש ונאה מקיים"

"שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נותן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק". אל כל מנהיג, רב ודיין ואיש צבור מופנית הקריאה החנוכית: "שופטים ושופטים תתן לך". טרם שאתה מבקש להטיל את המרות על הצבור, תתן לך הטל אותם על עצמך. להיות מופת, דוגמא אישית, לא לדרוש מן הזולת ולא לחייב אחרים לפני שכבלת את עצמך במשמעת עצמית של משטר חוק וסדר שהם בנשמת השופטים והשופרים. אולם ההוראות המחמירות הללו, אסור שיוטלו בתור שכאלה על הזולת בהתייבוב לתת את הדין. לכך כיוונו חז"ל בדרשתם על הפסוק: "לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלהיך אשר תעשה לך" - "אזהרה לדיין שאינו הגון". מכאן מתבקש שכשם שפסוק זה מתייחס אל הדיין, כך הפסוק הסמוך: "ולא תקים לך מצבה אשר שגא ה' אלהיך", מתייחס אף הוא אל הדיין. הרי לך אשרה מזה - עץ שענפיו ועליו נעים לכל רוח מצויה ומצבה מזה, אבן דוממת קבועה במקומה ללא זיע. וכי לא ביקשה לרווח בהמחשה זו להדריך את הדיין והמנהיג, שכשם שאסור לו לדיין לנטות עם כל רוח, כפוף להלכי - רוח ולא מנובש בהחלטותיו והכרעותיו, כך אסור לו שיהא אטום וקשה כאבן - מצבה, בהינתן יקוב הדין את ההר, שאינו קשוב להמיית - לב שבור וכואב. דיין המצוי לא רק בארבעה חלקי שולחן ערוך, אלא גם בחלקו "ההמישי", כיצד להלך עם בני אדם ולמצוא את הקשר שבין הדין וההר... כמילות הפסוק: "ואתה לא כן נתן לך ה' אלהיך", רוצה לומר, הקדוש ברוך הוא העניק לך היהודי, ובמיוחד לך הדיין והמנהיג את הכח להגיד: לא, ואת הכח להגיד: כן, ואת התבונה מתי להגיד: לא, ומתי להגיד: כן, ועל הכל לראות את היחיד בעולם מלא.

"כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב", "כי תקרב אל עיר להלחם עליה" ובין הפשרות הללו לבין הפרשה הפותחת של השבוע הבא: "כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבת שבויו", בין אלה: "כי ימצא חלל באדמה... לא נודע מי הכהו... ויצאו זקינו ושופטים... ידינו לא שפכו את הדם הזה". המלחמה מוזילה את חייהם של בני אדם. האכזריות תופסת את מקומה של הרחמנות. הרבה דם נשפך, הרבה קורבנות קרבים, הרבה חיי אדם נקפדים. מה ערך יש או לחיי היחיד שלא נודע מי הכהו. כדי להחזיר ליחיד את כבודו ולאדם את קדושת החיים, צייתה התורה על הבאת העגלה הערופה וההצהרה המחייבת: "ידינו לא שפכו את הדם הזה". כי כל יחיד בישראל הוא עולם מלא.

העלוך לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

העלוך לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

העלוך לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

העלוך לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

העלוך לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

"השטר הזה יהפוך אותי לעשיר שבעשירי תוניס!" הרהר כשהוא בולע את רוקו בהתרגשות עזה, "על כנפי אהבתם של יהודי תוניס לדגי הים".

וזאת למודעי, כי כבוד השבת והמועדים היה חשוב וחביב על יהודי תוניס במידה רבה עד מאוד. וכחלק מכבוד השבת, היו יהודי תוניס עורכים תחרות של ממש בשווקי העיר, על דגים שמנים ומשובחים שהועלו ברשתותיהם של הדייגים.

ולא שדייגי תוניס סבלו ממחסור בדגים. ההיפך הוא הנכון. במי הים ובזרמי הנחלים שרצו זנים רבים של דגים, לאלפים ולרבבות. ובכל זאת, יהודי תוניס היו מוכנים לשלם ממון רב על מנת לכבד את השבת במיטב שבמיטב.

ובנקודה זאת התכוון ריאד ללחץ, בכל הכוח. הוא לא התמהמה. שטר החכירה בער בין אצבעותיו. כבר למחרת היום עברו משרתיו בין דוכני הדגים והודיעו, בשם אדונם, על העלאת מס הדגים, לא פי שניים ולא פי ארבעה, כי אם פי עשרה.

פיהם של הדייגים נפתח ונסגר חליפות, ממש כמו פיותיהם של הדגים האומללים שברשתותיהם. אבל הם ידעו כי מול הוראה חד משמעית מבית המלוכה - אינן להם יותר מדי מה לעשות.

"ההחלטה סופית!" הודיעו המשרתים, "פקידי השר יגיעו אל השוק לפקח מקרוב על תשלום המס, ומי שייתפס מתחמק מן התשלום - יאבד את מקור פרנסתו ויועמד לדין".

מחירי הדגים האמירו באחת. לדייגים לא היתה ברירה. וגם לא ליהודי תוניס. אבל הם פשוט לא היו יכולים לעמוד במחירים המופקעים. הם לא יכלו להרשות לעצמם לקנות דגים, גם לא לכבוד שבת וחג, במחיר של כמה דינרים לדג בודד.

יהודי תוניס התמרמרו על ההחלטה, נכבדי העדה ניסו להפעיל קשרים, ביקשו להיפגש עם השר חוכר המס, אבל דלתו של ריאד הייתה נעולה בפניהם. המסר שהועבר אליהם היה חד-משמעי: "ההחלטה סופית! יהודי תוניס ישלמו את המחיר המלא עבור דגי הים, או שלא ישלמו בכלל".

משכך, לא נותרה בידי יהודי תוניס הברירה כי אם לאחוז אומנות אבותם בידם, ולזעוק לאביהם שבשמיים שיעביר מעליהם את רוע הגזירה ויפר את עצתו של השר החמדן.

יום מיוחד של תפילה וזעקה בתענית דיברו נקבע על ידי חכמי ורבני העיר, ויהודי תוניס, גדולים כקטנים, התייצבו בבית הכנסת, לקריאת תהילים ולתפילה מול ההיכל הפתוח. זו הייתה הסיבה לכך, שבאותו היום נעדרו שני בניו של רבי חלפון מביתו של אביהם.

הודעות מרכז "Shai for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555
 שיעורי לווין
 לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול
 בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"
 מנויים: לקבלת העלוך חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

piko netzp & more ltd

"שפטים ושופטים תתן לך... ושפטו את העם"
תחילה "תתן לך", קשוט עצמך תחילה,
שפוט תחילה את עצמך - ורק אז "ושפטו
את העם", תוכל לקשט את זולתך ולשפטו.
[כלי יקר]

רמו יש כאן, אומר השל"ה הקדוש, לאדם
עצמו שבעה שערים ישנם לגוף האדם -
שתי עיניים שתי אוזניים, שני נחיריים ופה.
שערים אלה יכולים להביא תועלת רבה
לאדם מחד גיסא, ומאידך עלול האדם
להגיע על ידם לאבדון ח"ו. מו"ר הגר"א
לופיאן זצ"ל היה מרבה להזכיר את דברי
השל"ה האלה בשיחותיו בהרחבה ובתוספת
ביאור, והדברים מובאים בספרו "לב אליהו"
כוונת הכתוב לרמוז בזה שלא יתן אדם
לעיניו רשות להביט לכל עבר ללא חשבון
ופיקוח של השופט, אלא קודם שישלח מבטו
יחשוב כאילו עומד הוא לפני שופט ומצפה
לפסק דינו אם להביט או להמנע מלהביט
מיהו אותו שופט? - השכל שנתן לנו הבורא,
צלם אלוהים הנקרא נשמה, כפי שאמר:
"ויפח באפיו נשמת חיים" הוא שופט את
האדם על פי התורה שציוותה "ולא תתורו
אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" ופירשו חז"ל
"עין רואה ולב חומד וכלי המעשה גומרים"
וכן אמרו: "הלב והעיניים שני סרסורי החטא
הם" כלומר, הם המקשרים בין החטא
והחוטא וגורמים שהעבירה תיעשה.

וכן הדבר לגבי האוזניים, חז"ל אמרו: "אל
ישמיע אדם לאוזניו דברים בטלים מפני שהן
נכוות תחילה לאיברים" ופירש רש"י "רכות
ודקות ניכוות מכולם" יתירה מזאת, כאשר
האוזניים שומעות לשון הרע ורכילות אין
לשומע חלק לעולם הבא והוא נכרת ואובד
ונידון על גודל רשעתו לעולם ולעולמי
עולמים וכן השומע דברי מינות ואפיקורסות
מטמא ומטמטם את לבו ואת כל אבריו ואם
בעיניים ובאוזניים כך, קל וחומר בדיבור הפה
שהוא עיקר האדם.

"שפטים ושופטים תתן לך בכל שעריך"
כתב רבינו חיים ויטאל זצ"ל: "תתנו לכם
בכל שעריכם" - לא נאמר. אלא "תתן לך,
בכל שעריך", בלשון יחיד. לומר לך, שכל
אדם חייב לשים משמר ולהציב שופט ושומר
בכל אחד משערי גופו. דהיינו: להשגיח
שהעיניים לא יסתכלו במה שאסור
להסתכל, האוזניים לא ישמעו מה שאסור
לשמוע, והפה לא יהיה כהפקר - לא
בדיבוריו ולא באכילתו.
וסיים דבריו באמרו, שאם האדם ישמור את
שעריו כיאות - ייפתחון בפניו שערי גן עדן.
**"שום תשים עליך מלך מקרב אויזך תשים
עליך מלך"**

ידוע שיצר הרע נקרא "מלך", כמו שאמרו
רבתינו על הפסוק: "עיר קטנה ואנשים בה
מעט" עיר קטנה זה הגוף, ואנשים בה מעט
אלו איברים, ובא אליה מלך גדול וסבב
אותה זה יצר הרע וגם יצר הטוב הוא מלך
כי זה לעומת זה עשה האלוקים. וזהו שאמר
הכתוב: "שום תשים עליך מלך אשר יבחר
ה' אלוהיך בו", לרמוז שצריך לזוהר להמליך
עליך את יצר הטוב שהוא "אשר יבחר ה'
אלוהיך בו" "מקרב אחיך תשים עליך מלך" -
שהוא מצד הקדושה כמותך, אבל "לא תוכל
לתת עליך איש נכרי" - שלא תגביר עליך
יצר הרע שהוא מצד הקליפה אשר לא אחיך
הוא.

"צדק צדק תרדוף"
כפל המילים, למה? מבאר רבינו האור
החיים הקדוש זצ"ל, לומר לנו שבמצוות
מינוי דיינים לא די בכך שנמנה אישיות
תורנית, רב בעל היתר הגוראה וסמיכת
חכמים, ונסתפק בכך. אלא, יש לנו להדר
ולמנות את הרב הגדול ביותר שישנו, את
הגאון הגדול ביותר והפוסק הגדול ביותר
שביכולתנו.

זהו שאמר הכתוב "צדק צדק תרדוף",
תחפש צדק גדול יותר, דיין מוסמך יותר,
גאון אדיר יותר. אל תסתפק בפחות, אלא
תכתיר לראשך את שר התורה ונור
ההוראה.

הלכות ליל שבת

הלכות מלאכת ישראל הנעשית על ידי גוי בשבת
בקבלנות
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

שימוש בבית שנבנה באיסור ע"י הגוי בשבת

כ. אם התנה עם הגוי הבונה את ביתו שלא יעבוד בשבת, ולאחר מכן
ראה שבכל זאת עובד הגוי בשבת, ועושה הגוי כן לטובת עצמו, כדי
למהר ולסיים עבודתו בהקדם, אין צריך למחות ביד הגוי בשעה שעובד
בשבת. וכל שכן שיש להקל להכנס לגור בבית זה אפילו לכתחלה.
ואם עובד הגוי בשבת מחמת שהושב בדעתו שזה לטובת היהודי, יש
אומרים שאף בזה יש להקל כל שהתנה עם הגוי מתחלה שלא יעבוד
בשבת. ויש אומרים שבוזה אין להסתפק בכך שהתנה עם הגוי מתחלה
שלא יעבוד בשבת, וצריך גם למחות בידו ולהזהירו שיפסיק לעבוד
בשבת, (אבל אינו צריך להוציא ממונו כדי למנוע מהגוי לעבוד בשבת).
ואם בכל זאת לא שמע הגוי בקולו והמשיך לעבוד בשבת, מותר להכנס
לגור בבית זה.

וכל זה כשהיה הגוי שכיר אצל היהודי, אבל אם היה הגוי עובד בבניית
הבית בקבלנות, וגם התנה עם הגוי מתחלה שלא יעבוד בשבת, וראה
שהגוי בכל זאת עובד בשבת, אפילו אם היה הגוי עובד בשבת מפני
שהשב בדעתו שהוא לטובת היהודי, מעיקר הדין אין צריך למחות
בידו, ומותר להכנס לגור בבית זה. ונמכל מקום היינו דוקא אם מתנה עם
הגוי תנאי אמיתי קודם שיתחיל לעבוד, ויאמר לו שבאמת אינו מסכים
כלל שיעבוד בשבת.

ולהלן (סוף סימן רמה) יבוארו עוד פרטי דינים בענין הנאה ממלאכת
הגוי שעשה בשבת, אם מותר ליהנות מפירות או ממעות אותה מלאכה,
כגון שעבר והשכיר בית מרחץ או תנור לגוי, ועבד בהם הגוי בשבת.

כא. ככל האמור לעיל בסעיפים הקודמים לענין להשתמש בבית שנבנה
על ידי גוי בשבת באיסור, יש אומרים שהוא הדין שנכון להחמיר בזה
גם כשנבנה אותו בית בשבת על ידי יהודים מחללי שבת.

כב. יהודי שנבנה את ביתו על ידי גוים בשבת באיסור, ונכנס לגור בבית
זה, (אף על פי שנכון להחמיר שלא יכנס לגור בבית זה, וכנ"ל), מותר
להבירו ללכת לבקרו בבית זה. ומכל מקום גן ציבורי שנבנה על ידי גוים
בשבת באיסור, ובנו שם ספסלים לשבת עליהם, נכון להחמיר שלא
להכנס לשבת על אותם ספסלים, כיון שכל ייעודו של אותו גן הוא
להכנס לבקר שם, ולשבת על אותם ספסלים.

דין מלאכת הגוי בקבלנות בדברים שאינם מחוברים לקרקע, וידוע
ומפורסם שהם של יהודי, נתבאר לעיל (סעיפים ב-ד).

שובר את הגוי למלאכה למשך זמן ארוך

לחן ליל שבת

שמחת טיוט

בבית מדרשו של רבי איזיל חריף עלה פעם דרשן על הבימה וההל להשמייע דברים
תפלים וחסרי טעם, כשהוא מאריך עד לבלתי נשוא.

לאחר הדרשה פנה אליו רבי איזיל ואמר:

יפה חלקך מחלקו של אדם גוסס. מה בוונתה? שאל המגיד במבוכה. הייד רבי איזיל
ואמר:

גוסס כשהוא מסיים הבריות טובים, מגיד כשהוא מסיים הבריות שמחים...